

Podstawowe zasady zawierania umów cywilnoprawnych

Szukając pracy, możemy się natknąć na oferty zatrudnienia w oparciu o umowę o pracę oraz w oparciu o tzw. umowy cywilnoprawne. Na tle klasycznej umowy o pracę wyróżniają się one przede wszystkim większą elastycznością. W zakresie świadczenia pracy wyróżniamy dwa typy takich umów – umowę zlecenia i umowę o dzieło. Warto pamiętać, że zawieranie obu tych umów regulują przepisy kodeksu cywilnego, a nie kodeksu pracy. Najczęściej umowy cywilnoprawne zawiera się z osobami fizycznymi. Mogą być to też osoby niepełnoletnie. Jeśli chodzi o osoby w wieku 13-18 lat, konieczne jest uzyskanie zgody ich opiekuna. W przypadku dzieci mających 13-16 lat umowę cywilnoprawną mogą podpisać tylko firmy z branży artystycznej, sportowej, kulturalnej lub reklamowej.

Co ważne, to by nie zawierać umowy o pracę pod nazwą którejś z umów cywilnoprawnych. Jeśli dana umowa swoją treścią odpowiada umowie o pracę, to właśnie tak w świetle prawa będzie postrzegana.

Zaczynając od umowy zlecenia, polega ona na tym, że przyjmujący zlecenie (zleceniobiorca) zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie (zleceniodawcy). Umowa zlecenia jest umową tzw. starannego działania, nie odnosi się do osiągnięcia określonego celu. Do skutecznego zawarcia umowy nie jest wymagana żadna konkretna forma, czyli nie trzeba zawierać jej na piśmie. Co do zasady umowa ta, jest umową odpłatną. Umowa zlecenia może być bezpłatna, ale musi być to zawarte w umowie albo wynikać z okoliczności. Jeśli kwestia ta zostaje przemilczana, za wykonanie zlecenia należy się wynagrodzenie. W umowie nie ma wymogu zawierania ściśle określonego wymiaru czasu pracy, w tym godziny jej rozpoczynania i kończenia. Ustawa nie przewiduje urlopu dla zleceniobiorców. Można jednak umówić się ze zleceniodawcą na taki urlop i dodać takie postanowienie do umowy. Zleceniobiorca nie jest

podporządkowany osobie zleceniodawcy. Może on bez przeszkód zawierać inne umowy cywilnoprawne. Ubezpieczenie chorobowe jest dobrowolne. To zleceniobiorca sam decyduje, czy chce mu podlegać. Zleceniodawca na wniosek zleceniobiorcy zgłasza go w ZUS do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Zgłoszenia dokonuje się na formularzu ZUS ZUA. Jeśli chodzi natomiast o ubezpieczenie emerytalno-rentowe, to jest ono co do zasady obowiązkowe, z wyłączeniem studentów i uczniów szkół ponadpodstawowych do ukończenia przez nich 26 lat – dla nich ubezpieczenie emerytalne i rentowe jest dobrowolne.

Jeśli chodzi o umowę o dzieło, to podstawową różnicą między nią a umową zlecenia jest to, że nie jest to umowa starannego działania, ale umowa rezultatu. Już sama jej nazwa wskazuje, że chodzi w niej o wykonanie z góry określonego dzieła, np. namalowania obrazu, czy zaprojektowania strony internetowej. Może być ona tak samo zawarta pisemnie, jak i ustnie. Jednak w umowie istotnym do ustalenia jest przedmiot umowy, sposób wykonania dzieła, np. na podstawie rysunku, czas jego wykonania, czy sposób rozliczania z użytych materiałów. W ramach tej umowy również nie przysługuje płatny urlop. Ubezpieczenia w przypadku umowy o dzieło są dobrowolne. Jednak istotna z punktu widzenia ubezpieczeń społecznych, jest sytuacja, w której zawarto umowę o dzieło z własnym pracodawcą. Powstaje wtedy obowiązek ubezpieczenia jak w przypadku umowy o pracę, tj. podlega się obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym, chorobowym i wypadkowym.

Umowy cywilnoprawne mają zarówno zalety, jak i wady. Warto przed podjęciem decyzji o zawarciu takiej umowy dokładnie zapoznać się z korzyściami, które umowa taka za sobą niesie, ale także zwrócić uwagę na ograniczenia, takie jak brak gwarancji płatnego urlopu, czy ubezpieczenia zdrowotnego, które dla wielu osób mają istotne znaczenie.

Podstawa prawna: Kodeks cywilny.

Artykuł powstał w ramach realizowanego przez Stowarzyszenie CIVIS SUM zadania publicznego pt. „Prowadzenie punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej na terenie Powiatu Żagańskiego w 2023 r.” finansowanego ze środków przekazanych przez Powiat Żagański.